

Multatuli – Lied van Saïdjah [1992]. Tekst B (met woordverklaringen)

Uit: *Album van de Indische poëzie* (Rubinstein, 2014, p. 103)

Lied van Saïdjah

- 1 Ik weet niet waar ik sterven zal.
2 Ik heb de grote zee gezien aan de Zuidkust, toen ik daar was
3 met mijn vader om zout te maken.
4 Als ik sterf op de zee, en men werpt mijn lichaam in het diepe
5 water, zullen er haaien komen.
6 Ze zullen rondzwemmen om mijn lijk¹, en vragen: 'wie van ons
7 zal het lichaam verslinden², dat daar daalt in het water?'
- 8 Ik zal 't niet horen.
- 9 Ik weet niet waar ik sterven zal.
10 Ik heb het huis zien branden van *Pa-ansoe*, dat hij zelf had
11 aangestoken omdat hij *mata-glap*³ was.
12 Als ik sterf in een brandend huis, zullen er gloeiende⁴ stukken
13 hout neervallen op mijn lijk.
14 En buiten het huis zal een groot geroep zijn van mensen die
15 water werpen om het vuur te doden.
- 16 Ik zal 't niet horen.
- 17 Ik weet niet waar ik sterven zal.
18 Ik heb den kleinen *Si-oenah* zien vallen uit den *klappa*-boom⁵,
19 toen hij een *klappa* plukte voor zijne moeder.
20 Als ik val uit een *klappa*-boom, zal ik dood nederliggen aan
21 den voet, in de struiken⁶, als *Si-oenah*.
22 Dan zal mijne moeder niet schreien, want zij is dood. Maar
23 anderen zullen roepen: 'Zie, daar ligt *Saïdjah*!' met harde stem.
- 24 Ik zal 't niet horen.
- 25 Ik weet niet waar ik sterven zal.
26 Ik heb het lijk gezien van *Pa-lisoe*, die gestorven was van
27 hoge ouderdom, want zijne haren waren wit.
28 Als ik sterf van ouderdom, met witte haren, zullen de klaag-
29 vrouwen om mijn lijk staan.

¹ **het lijk**: dood lichaam

² **verslinden**: opvreten

³ **mata-glap**: uit het Maleis, betekend verdonkerd oog, iemand die buiten zinnen is en niet weet wat hij doet

⁴ **gloeiende – gloeiend**: heet, brandend

⁵ **de klappa-boom**: uit het Maleis, kokospalm

⁶ **de struiken**: planten

30 En zij zullen misbaar maken⁷ als de klaagvrouwen bij *Pa-lisoe's* lijk.
31 En ook de kleinkinderen zullen schreien, zeer luid.

32 Ik zal 't niet horen.

33 Ik weet niet waar ik sterven zal.
34 Ik heb velen gezien te *Badoer*⁸, die gestorven waren. Men kleeedde
35 hen in een wit kleed, en begroef hen in den grond.
36 Als ik sterf te *Badoer*, en men begraaft mij buiten de *dessah*⁹,
37 oostwaarts tegen den heuvel¹⁰, waar 't gras hoog is,
38 Dan zal Adinda¹¹ daar voorbijgaan, en de rand van haar *sarong*
39 zal zachtkens voortschuiven langs het gras...

40 Ik zal het horen.

⁷ **misbaar maken:** luid schreeuwen

⁸ **Badoer:** dorp uit de roman "Max Havelaar" van Multatuli

⁹ **dessah:** uit het Maleis, het platteland

¹⁰ **de heuvel:** berg

¹¹ **Adinda:** figuur uit "Max Havelaar"

Sprachniveau (rezeptiv) B2

Syntaktisch

- Vorwiegend Hauptsatz-Nebensatz-Gefüge, verteilt über mehrere Verse
- Wiederholung ganzer Sätze („Ik zal 't niet horen“ und „Ik weet niet waar ik sterven zal“) strukturieren das Gedicht und erleichtern die Orientierung und das Verständnis

Wortwahl

- Wörter und Namen aus dem Maleisischen vermitteln den anderen Kulturraum
- Wortableitungen möglich: rond + zwemmen = „rondzwemmen“ (V. 6), klein + kinderen = „kleinkinderen“ (V. 31), voorbij + gaan = „voorbijgaan“ (V. 38)
- Futur I, Präsens, Imperfekt
- Adverbien der Zeit (als, toen)

Semantisch

- In Saïdjahs berühmten Liebeslied für Adinda aus dem Roman *Max Havelaar* (1860) von Multatuli wünscht sich Saïdjah aufgrund seiner elenden Lage eigentlich den Tod, phantasiert jedoch auch in dieser Verzweiflung über seine Geliebte Adinda. Er ist getrennt von ihr, sehnt aber ihre Nähe herbei. Das Gedicht besingt seine Liebe zu ihr, die so groß ist, dass sie über den Tod hinausreicht: Selbst wenn er begraben wäre, würde er hören, wenn sie vorbeikäme. Adinda und Saïdjah figurieren im Roman *Max Havelaar* als Repräsentanten der indonesischen Bevölkerung, deren Schicksale und Lebensläufe durchkreuzt werden von der niederländischen kolonialen Ausbeutung. Die Liebesgeschichte nimmt kein gutes Ende und weist darauf hin, dass die koloniale Situation in Indonesien das Glück seiner Einwohnerinnen und Einwohner verhindert. Das Elend der lokalen Bevölkerung soll durch die Geschichte von Adinda und Saïdjah spürbar und nachvollziehbar werden: je größer Saïdjahs und Adindas Liebe, desto größer das Entsetzen über ihre Lage, die sie auseinander und in den Tod treibt.